

Jaarverslag van het Puttens Historisch Genootschap

Van 1 november 2020 tot en met 31 oktober 2021

Hier volgt het jaarverslag van de Stichting Het Puttens Historisch Genootschap (PHG). Deze stichting fungeert als koepel voor allerlei activiteiten op cultuurhistorisch gebied in Putten. Zij werkt vanuit de volgende statutaire doelstellingen:

- Het bijdragen aan het vergroten, behouden en uitdragen van de kennis van de geschiedenis van Putten.
- Het bijdragen aan het behoud van het karakter van Putten.

Om deze doelen te realiseren zijn onder naderen twee musea opgericht:

- Museumboerderij Kiefveldersteeg (Mariahoeve)
- Historische museum De Tien Malen.

Beide musea zijn zelfstandige stichtingen en publiceren dus een eigen jaarverslag.

Verder kent het PHG een aantal werkgroepen. Bovendien onderhoudt het PHG de Boekenmarkt, dit is een handel in tweedehands boeken. Deze behoort niet tot de kernactiviteiten van het PHG maar de opbrengst biedt een mogelijkheid om de musea financieel te ondersteunen. Het werk van het PHG wordt mogelijk gemaakt door vele vrijwilligers en door financiële bijdragen van donateurs en sponsoren.

Bestuurssamenstelling

De voorzitters van beide musea maken deel uit van het bestuur van het PHG ten einde onderlinge afstemming te waarborgen. In de verslagperiode is G.C.J.M. Hollanders afgetreden als voorzitter van het PHG. De samenstelling van het bestuur per 31 oktober 2021 als volgt:

J.N. van den Hoorn Voorzitter, tevens voorzitter van de Stichting Museumboerderij Kiefveldersteeg
C.P. Kleingeld Secretaris
A. van de Mheen Penningmeester
P. Vink Voorzitter van Stichting Historisch museum De Tien Malen
H. van der Zwaag Public Relations

Voorzitter, secretaris en penningmeester vormen het dagelijks bestuur.

Vacatures zijn er voor een 2e voorzitter, voor een secretaris (uiterlijk per 1-1-2023) en voor een bestuurslid dat zich zal bezighouden met de contacten naar buiten, zeker nu de contacten met de gemeente Putten intensiever zijn geworden.

Afscheid G.C.J.M. Hollanders

Na vele jaren nam de heer Hollanders, één van de oprichters van het PHG, afscheid als bestuurslid. Dit geschiedde formeel per 1 januari 2021 maar dit feit ging toen vanwege de corona-crisis stilzwijgend voorbij. Op 28 juni 2021 werd hem echter alsnog door de heer Lamboij, burgemeester van Putten de erespeld van de gemeente Putten uitgereikt wegens zijn grote verdiensten voor het behoud van het materieel en immaterieel erfgoed van Putten.

Uit het bestuur

In de bestuursvergaderingen worden zowel de zaken betreffende het PHG en de werkgroepen besproken, als ook de algemene zaken en problemen van de beide musea. Het bestuur heeft in de verslagperiode 13 maal vergaderd. Daarbij was een vergadering, speciaal gewijd aan het beleid op lange termijn. In het vervolg worden de belangrijkste onderwerpen kort besproken.

De naam **Vrienden van Historisch Putten** voor de groep ondernemers die het PHG steunt, is gewijzigd in **Vrienden van de Mariahoeve en De Tien Malen**. Het initiatief wordt nieuw leven ingeblazen.

Er doen zich steeds meer projecten voor die breder zijn dan een lokale vereniging of stichting aankan. Het PHG krijgt zodoende steeds meer samenwerking met instellingen aan de westkant van de Veluwe. Zo is er met Pakhuis-Ermelo gesproken over het onderwerp: *Belevingsgebied Veluws Verleden* en *Poort van de Veluwe*. De leiding van Ermelo zal voorstellen uitwerken.

Er is aan de hand van oude ansichtkaarten een presentatie gegeven in De Schauw. Deze werd zeer op prijs gesteld.

Een toenemend probleem is het afnemende aantal donateurs en vrijwilligers. Beide groepen hebben o.a. te maken met de toenemende vergrijzing. Een prangende vraag is dan ook, hoe jongeren te betrekken bij PHG en Bestuur.

Er is gesproken over een eventuele vrijwilligersvergoeding. Wettelijk is deze toegestaan maar gezien de mogelijke financiële consequenties heeft het Bestuur besloten hiervan af te zien.

Coronacrisis

Deze heeft aanzienlijke consequenties gehad, zowel wat betreft de financiën van de musea als het organiseren van activiteiten en de publieksvoorlichting. Nadere bijzonderheden betreffende de musea vindt u in hun verslagen. Het aantal activiteiten was beperkt. De werkgroepen hebben veel "thuiswerk" verricht. De werkplekken voor "genealogie" en "documentatie" in het gemeentehuis waren niet bruikbaar wegens corona-beperkingen.

Wettelijke verplichtingen

PHG krijgt steeds meer direct te maken met wettelijke verplichtingen. Zo is er de privacywetgeving (AVG) die bij elke vergadering aandacht krijgt. Daarnaast is de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) in werking getreden. Deze regelt onder andere de hoofdelijke aansprakelijkheid van bestuursleden. De wet noodzaakt tot herziening van de Statuten. Dat proces is inmiddels afgerond. Voor het verplichte passeren bij de notaris hebben wij nog enkele jaren de tijd. De gelegenheid is aangegrepen om de Statuten van de musea tegen het licht te houden en aan te passen. Daarbij speelt de nagestreefde verzelfstandiging van de musea ook een rol.

Toekomstvisie

Het bestuur heeft zich nadrukkelijk bezig gehouden met de toekomst en een lange-termijn visie geformuleerd. Het belangrijkste aandachtspunt daaruit is het realiseren van een platform waar alle stichtingen die zich bezig houden met het erfgoed van Putten, als zelfstandige stichtingen in samenwerken. Gedacht wordt hierbij aan de beide musea, Stichting Oktober '44, Stichting Vrienden van het Putter Stoomgemaal, de molen "Het Hert".

Dit Platform Erfgoed Putten zorgt voor een eenduidig gezicht naar buiten, zowel naar de gemeente als naar het publiek. Naar het publiek betekent dit één informatiecentrum. Hier moet het publiek ook terecht kunnen met vragen betreffende genealogie, documentatie e.d. Dit informatiecentrum moet toegankelijk zijn voor het publiek maar moet geen concurrentie betekenen voor de VVV. Het voorgaande heeft consequenties voor de relatie met de Gemeente Putten. Er moet op termijn een goede huisvesting komen die uitstraling heeft en waar ook de schooljeugd kan worden ontvangen. Daarnaast is het belangrijk om vanuit dit Platform Erfgoed Putten zitting te hebben in het door de gemeente gefinancierde Cultureel Platform Putten.

De afloop van het huidige pachtcontract van het Museum De Tien Malen in 2029 is een mogelijkheid om verplaatsing te onderzoeken. Er zijn immers ruimteproblemen. Echter, De Tien Malen heeft een

unieke locatie maar het pand is veel te klein. Archeologie en de “nabije historie” kunnen redelijk terecht (hoewel meer ruimte aangenaam zou zijn), maar speciale tentoonstellingen, groepspresentaties e.d. zijn nauwelijks mogelijk. Behalve zoeken naar een totaal andere locatie met alle problemen van dien moet er nagedacht worden over de mogelijkheid om op Schovenhorst uit te breiden.

Een andere vraag is die naar combinatie met exposities van Oktober’44 en de Kunstkelder. Daarvoor is de ligging Schovenhorst misschien minder gunstig.

Er moet een commissie komen die onderzoek doet naar de mogelijkheden en in 2025 de knoop doorhakt. Deze commissie moet een brede inventarisatie doen, rekening houdend met de voorgaande opmerkingen en met het feit dat Schovenhorst is aangewezen als één van de “poorten van de Veluwe”. Bij het werk moet de gemeente Putten worden betrokken, maar ook adviseurs van bijvoorbeeld Erfgoed Gelderland en iemand uit de wereld van de projectontwikkeling.

Bovenstaande visie wordt extern uitgedragen. Zo is zij besproken met de gemeentelijke beleidsmedewerker voor Kunst en Cultuur en is zij gecommuniceerd naar de politieke partijen als input voor de programma’s voor de gemeenteraadsverkiezing van 2022. Contact wordt opgenomen met de potentiële deelnemers aan het platform.

Donateurs

Het PHG is financieel bijna helemaal afhankelijk van donateurs. Dit aantal loopt de laatste jaren gestaag terug. Op 31 oktober 2021 waren het er nog 631. Dit is een afname van 61 ofwel 10%. Hierbij spelen met name vergrijzing en verhuizing een rol. Het PHG beschikt niet over de leeftijden van de donateurs, maar een grafiek zou ongetwijfeld een piek laten zien van gepensioneerden. Dit is trouwens ook het geval bij de vrijwilligers. Het bestuur beraadt zich, hoe jongeren kunnen worden getrokken. Bij de verslagen van Mariahoeve en Tien Malen ziet u, hoe getracht wordt de schooljeugd te activeren.

Ook in het verslagjaar konden wegens corona geen publieke bijeenkomsten worden gehouden. Ter “vervanging” van de najaarsvergadering is eind 2020 aan alle donateurs het boekje *Waar of niet waar?* uitgereikt. Dit is een postume publicatie van Dick Bloemendaal.

Voor het huidige verslagjaar is voorzien in een maandkalender 2022 met monumentale gebouwen uit de gemeente. Deze wordt bij “De Graver” van december 2021 gevoegd.

Vrijwilligers

Per 31 oktober 2021 waren bij het PHG en de musea 131 vrijwilligers actief tegen 135 in het vorige verslagjaar. Hierbij zij opgemerkt dat de vrijwilligers om praktische redenen zijn ondergebracht bij het PHG, ook als zij werk verrichten voor één van de andere stichtingen. In diverse gevallen worden werkzaamheden bij meer dan één stichting verricht.

De werkzaamheden van de vrijwilligers zijn van allerlei aard: rondleidingen in musea, zorg voor exposities, onderhoud van tuinen en gebouwen, in stand houden van de boekenmarkt, bezorgen van De Graver en nog veel meer. Bij de verschillende werkgroepen worden nog enkele werkzaamheden vermeld, maar het is geen uitputtende opsomming.

In het verslagjaar is het aantal vrijwilligers administratief enigszins afgenomen. Oorzaken waren onder andere ouderdom en de risico’s van corona met name voor ouderen. Dit laatste zal naar verwachting pas doorwerken in het volgende verslagjaar. Ook het overlijden van vrijwilligers speelde een rol. Wij noemen hier Maria Smit-Toledo. Zij vormde jarenlang, samen met Herman Wijnberg het duo dat de registratie van de museum inventaris verzorgde.

Benoemingen

Per 1 juni werd de heer Theo Koster benoemd tot lid van verdienste wegens het vele werk dat hij met name voor de Mariahoeve heeft verricht.

Na zijn afscheid als penningmeester van het PHG (zie het vorige jaarverslag) is aan Jaap van Oostende op 2 december het erelidmaatschap verleend. Dit afscheid betekent niet een afscheid als penningmeester van De Tien Malen!

Boekenmarkt

Deze handel in tweedehands boeken blijkt een groot succes en een welkome inkomstenbron, zeker in coronatijd. Per 1 februari moest de markt verhuizen. Een nieuw onderkomen werd gevonden in het pand Dorpsstraat 23, ons welwillend tijdelijk ter beschikking gesteld door de heer J. v.d.Brink. Het "tijdelijk" houdt in gebruik met een opzegtermijn van 3 maanden.

Het pand wordt ook gebruikt als vergaderlocatie voor het Bestuur.

De financiële resultaten van de boekenverkoop vindt u in het financiële jaar verslag

PR en publicaties

Er is weer een gezamenlijke Museumfolder uitgebracht. Dit is bij uitstek een taak voor het voorgestelde Platform Erfgoed Putten.

Er bestaat een gemeenteproject om informatieve tegels te plaatsen op historisch belangrijke plaatsen. De Gemeente Putten heeft realisering voorlopig uitgesteld. Wij houden het warm.

Tijdens de Open-Monumentendag heeft PHG in de persoon van Gerrit Buter de Beukenheg weer bemand.

Digitaliseren van De Graver is afgerond. Alle jaargangen zijn doorzoekbaar op de website van PHG en bij Erfgoed Gelderland.

Werkgroepen

Werkgroep Registratie

Deze registreert alle museumobjecten. Die zijn eigendom van PHG, maar uitgesteld of in depot bij De Tien Malen en De Mariahoeve. Omdat De Tien Malen lid is van de museumvereniging en de objecten daar geregistreerd staan, worden aan registratie eisen gesteld. Nu Maria Smit-Toledo is overleden en Herman Wijnberg heeft aangegeven te willen afbouwen, neemt Teus v.d. Kamp neemt dit werk op zich.

De registratie werd tot dusver gerealiseerd met gebruikmaking van het registratiesysteem Ad-Lib. Dit wordt niet meer ondersteund. Onze "buren" hebben Memorix als vervanger is gekozen. Hierbij verleent Erfgoed Gelderland ondersteuning. PHG zal naar verwachting ook op dit systeem overgaan. De Mariahoeve gebruikt een ander. Aangedrongen zal worden om over te gaan op hetzelfde systeem als PHG. De collectie van De Mariahoeve is immers ook eigendom van PHG.

Dialect en folklore

De werkgroep is min of meer ontwaakt uit de verlengde winterslaap. In september is weer begonnen met Putter Praot op VeluweFM.

De uitzending is op de eerste zaterdag van de maand om 10.30 uur. Er zijn nog 4 leden: Jan van Beek, Johannes van Hell, Jan van den Hoorn en Peter Rozendaal

Werkgroep Acceptatie van roerende monumenten

De werkgroep Acceptatie drijft op Piet en Anja Zevenhuijzen. Deze werkgroep beoordeelt aangeboden objecten.

Van veel in het museum opgestelde houten objecten is niet bekend of deze indertijd tegen houtworm zijn beschermd. In het verslagjaar zijn daarom al deze objecten intensief behandeld en in het objectenregister is per behandeld object hiervan met datum melding gedaan.

In De Gravers van het afgelopen verslagjaar staat vermeld welke voorwerpen tijdens het verslagjaar zijn ontvangen. Enige zeer bijzondere verkregen voorwerpen zijn:

- Aspergeschaal, sousschaal en 2 kandelaren met het wapen van Goltstein gebruikt op Oldenaller;
- Een witte jurk met veel kanten onderdelen ca. 1900;
- 2 jurken tussen 1939 en 1941 op het naaischooltje van Putten gemaakt;

Werkgroep Documentatie

De werkgroep bestaat in de praktijk alleen uit Gérard Hollanders en vindt zijn werkgelegenheid in het Putter Gemeentehuis. De toegankelijkheid is slecht. Bezoek is alleen op afspraak mogelijk.

Toegankelijkheid zou beter zijn als de werkgroep in het Gemeentehuis een plaats kreeg direct achter de ingang van De Kunstkelder.

Werkgroep Genealogie

Sinds september komt de groep weer bijeen in het gemeentehuis. De toegankelijkheid is slecht. In feite is het een paraplu waaronder een aantal specialismen, maar wel met één aanspreekpunt. Behalve informatie over genealogie beschikt de werkgroep ook over een historisch overzicht van het woningbestand.

Werkgroep Archeologie

De archeologiezaal van Museum De Tien Malen zal worden bijgewerkt.

De werkgroep is op non-actief door gebrek aan vrijwilligers. Graafwerk wordt in voorkomende gevallen verricht door Ermelo en Harderwijk

De Graver

Dit is het kwartaalblad van het PHG. Hierbij hebben wij te maken met een redactie en medewerkers die voor sortering en verspreiding zorg dragen. Dit is in de corona-periode goed verlopen. De redactie zou graag uitbreiding zien met iemand die ook in staat is interviews af te nemen.

Het blad wordt op 680 adressen bezorgd. Hieronder vallen behalve donateurs bijvoorbeeld ook adverteerders en sponsors.

Ten aanzien van De Graver zijn in overleg tussen redactie en Bestuur enkel beslissingen genomen.

De Graver opengesteld voor andere erfgoed-organisaties. Als gevolg hiervan is al een artikel over het Putters Stoomgemaal verschenen.

Jaarverslagen komen niet meer in De Graver. Er worden wel hoogtepunten vermeld met verwijzing naar de website.

De maximale grootte van een nummer is vastgesteld op 48 pagina's met in uitzonderingsgevallen een uitloop naar 52.

Onroerende Monumenten

Deze werkgroep houdt zich bezig met het inventariseren van en belangstelling vragen voor objecten met bijzondere ligging of historie of die van belang zijn voor het eigen karakter van het dorp.

De werkgroep levert een lid voor de monumentencommissie van de Gemeente Putten. Deze beoordeelt projecten en adviseert onder ander over subsidieverlening.

Websitebeheer

De website functioneert goed. Zij wordt veelvuldig bezocht. Via de website zijn de alle voorgaande jaargangen van De Graver te raadplegen. De website bevat ook nuttige verwijzingen naar verwante sites, zoals bijvoorbeeld over de historie van Putten op over genealogie.

Slot

Allen die in het afgelopen verslagjaar ons hebben bijgestaan met hulp, vrijwilligerswerk of financiële bijdragen hartelijk dank. Zonder deze onmisbare hulp zou het PHG niet kunnen bestaan.